

Васил Априлов

(1789 – 1847)

**225 години от рождението му.
Български будител, просветен деец, дарител и писател.**

Роден е в Габрово в заможно търговско семейство. Единайсетгодишен той остава без баща и заминава при братята си в Москва. По-късно завършва гимназия в Брашов и за кратко време (1807-1809) следва медицина във Виена. По неизвестни причини прекъсва образованието си, завръща се отново в Русия и през 1811 г. се установява в Одеса, където развива успешна търговска дейност. От 1828 г. се отдава почти изцяло на книжовна дейност.

Върху образованието на В. Априлов и формирането на миросгледа му оказват своето влияние, както престоят му в гръцкото училище в Москва, така и Брашовската немска гимназия, където се запознава с произведенията на Шекспир, Гьоте, Шилер, Лесинг, френските просветители и др.

Първоначално Васил Априлов е убеден елинофил, който говори по-добре гръцки, отколкото български. Той е виден член на одеската гръцка

колония и през 1821 г. активно подпомага доброволците, готвещи се да участват в Гръцкото въстание за независимост. Години по-късно (около 1830 – 1831 г.), опознал живота на българската колония в Цариград, той постепенно преодолява елинофилските си увлечения. Преломна за него се оказва 1831 г., когато прочита труда на украинския славист Юрий Венелин „Древните и сегашните българи“. Под негово влияние той решава да се посвети на културно-просветното издигане на българския народ. С помощта на своя съгражданин Н. Палаузов и други български търговци в чужбина през 1835 г. открива в Габрово първото българско взаимно училище – сегашната Априловска гимназия.

Освен неоченимата парична и организационна помощ, която В. Априлов оказва на българското просветно дело, той написва и издава няколко книги: „Българските книжици, или на кое славянско племе собствено принадлежи Кириловата азбука“ (Одеса, 1841 г.), „Денница на новобългарското образование“ и „Допълнение към Денницата“ (Петербург, 1841/42 г.), „Български грамоти“ (Одеса, 1845 г.), „Мисли за сегашното българско учение“ (Одеса, 1847 г.). Голямо е значението му и за

развитието на българската наука – изпява се като ревностен защитник на историята, езика и фолклора на българския народ. С помощта на сътрудници той събира множество народни песни, от които в периода след 1841 г. съставя обемен сборник, но не успява приживе да го издаде. Дейността на В. Априлов е и един от основните фактори, създаващи условия за разгаряне на борбата за черковна независимост.

През 1847 г. при завръщането си от Габрово в Одеса, той умира в румънския град Галац от измъчвалата го с години туберкулоза. Погребан е в Галац, впоследствие останките му са пренесени в Габрово – в двора на Априловската гимназия. ♦

Николай Хрелков

(1894 – 1950)

**120 години от рождението му.
Поет, публицист и преводач, родственик на Любен и Петко Каравелови.**

Роден е в Бяла Слатина, където още като ученик проявява литературните си способности. През 1910 г. заминава за София с цел да се запише в Рисувалното училище, но не

успява. Няколко години живее в несигурност и беднота. Работи в Реквизиционното бюро при Министерство на финансите, като чиновник по доставки за войската, контролор по трамвайните линии, коректор.

Първите си стихове печата през 1919 г. в списанията „Червен смях“ и „Социалистически преглед“. Силно повлиян от символизма, по-късно сътрудничи и на списанията „Везни“ и „Хиперион“. Когато през 1922 г. се сближава с Антон Страшимиров, Гео Милев и Христо Ясенов, поезията му